

DISSERTATIO METAPHYSICA
DE
*REPRÆSENTATIONE ORIGI-
NARIA, PRINCIPIO COGNO-
SCENDI ULTIMO,*

QUAM
CONS. AMPL. FAC. PHIL. AB.
PRÆSIDE
M. AND. JOH. LAGO,
PHIL. THEOR. PROF. ORD.

PRO GRADU
PUBLICÆ CENSURÆ OFFERT
FREDERICUS BERGBOM,
STIP. BILM. OSTROB.

IN AUD. MATHEMAT. D. I JUNII MDCCCX.
H. A. M. S.

ABOÆ, TYPIS FRENCKELLIANIS.

DISSERTATIO METAPHYSICA

DE

REPRESENTATIONE ORIGINIS
MARIÆ PRINCIPII COGNITIONIS
SCIENTIÆ ULTIMÆ

QUAM

CONSENSU ACADEMIÆ TIBURTINÆ

PRESIDENTE

M. AND. JOH. LAGO

PROFESSORE TIBURTINO

PRO GRADU

PUBLICÆ CENSURÆ OBTESTAT

FREDERICUS BERGOM

STUDII BERNARDI OSTROB

IN AULA MATHEMATICA ET PHYSICA

M. A. M. S.

ABOVE, TYPE, FRECKELIANIS.

*Quidquid tibi sum expositurus, nec novæ
capto, quia sunt recentia, nec antiqua sperno,
quia videntur obsoleta.*

BAUMGARTEN.

Per principium intelligi cognitionem, quæ aliis
basi & fundamento sit notitiis quibusdam, vix
est ut moneamus. In serie notitiarum, quæ ab illo
robur hauriunt & certitudinem, primum sit & sum-
mum, neque ab aliquo decretorum, quæ ipsi sub-
ordinata sunt, deductum aut deducendum, necesse est:
quod si secus fuerit, non pro principio, sed pro
principiato habendum esse, unicuique patet. Cogno-
scendi itaque principium, quod absolutum & ultimum
dici mereatur, ita erit constitutum, ut nullius um-
quam derivationis, ex qua clarius elucesceret cer-
titudinis ejus, indiga sit, nec cuidam enuntiationum,
quæ ab ipso pendere debent cunctæ, superstruatur,
vel ab illis vim veritatemque suam quodammodo
mutuetur: sed in semet ipso unice nixum & fun-
datum, veritatis lucem in universas spargat cog-
nitionis humanæ partes -- solis instar meridiani, qui
sibi subjacentes omnes cæli terræque plagas lumine
collustrat haud mutuatio.

A

Obser-

Observare autem attinet, duo in universum esse principiorum genera, quorum alterum, *logicum*, notionibus pro fundamento est generalissimis atque assertionibus vel decretis, e quibus derivantur definitiones, theoremata vel dogmata scientiæ cujuspiam; *constitutivum* alterum, quod in cognitione immediata ejusque originibus & possibilitate versatur (a), nostræque materiem præbebit disquisitioni. -- Sic e. gr. logicum geometriæ principium in enuntiationibus hujus scientiæ & notionibus, quibus efficiuntur definitiones ejus, maxime universalibus, cernitur; constitutivum vero in syntheseos spatii intuitione, vel repræsentatione originaria, quæ nativam geometriæ indolem totam quantam constituit, neque in uno tantum vel altero ejus decreto conspicitur, sed per totum nosmet manuducens scientiæ ambitum; ut fieri possit quævis ejus constructio, efficit.

Jam vero, si accuratiori rem nobiscum trutina examinare voluerit Lector, nullo, speramus, negotio animadvertet, absolute ultimum cognoscendi principium in nexu conceptuum, quicumque demum fuerint, nequaquam esse ponendum, quippe quum ratio ipsius hujus syntheseos necessario sit reddenda, & quæstionem, quo jure conjunctæ fuerint notiones, ne

a) Cfr. Reinhold, *Fichte und Schelling*, v. JAKOB FRIES
Lpz. 1803 p. 25.

ne maxima quidem propositionis auctoritas averruncare valeat. Sic v. gr. si non defuerint, qui Principium Contradictionis pro unico omnis omnino cognitionis Principio habuerint constitutivo; neque ex altera parte nulli fuerunt Philosophi, qui, adeo latam esse Principii hujus vim penitus negantes, ultra analyticorum sphaeram judiciorum non esse usum ipsius nisi regulativum, neque validitatem aliam, quam negativi veritatis criterii, evictum dederint (b). Quid? quod exemplis non careat Historia Philosophiae conatuum, Principii Contradictionis vel alii cuidam superstruendi (c), vel pro nulla declarandi veritatem (d). Scilicet postulat cognitio quævis, ut ex ipsa indole mentis nostræ & natura hauriatur explicatio, qua demum ratione & jure quonam in numerum nostrarum relata sit repræsentationum. Unde si contenderint alii, per se esse clarum ac patere, quod multiplex & varium, sibi met ipsi contrarium, quodcumque, in una conjungi

A 2

consci-

b) Vid. *Prüfung der kantischen Critik der Reinen Vernunft* v. JOH. SCHULTZ §. 3. Cfr. *Encyclop. Wörterb. der krit. Phil.* v. G. S. A. MELLIN sub Artic. *Analyt. Urtheil*, *Leibnitz*, *Synthet. Urtheil*, *Wolff & Wolffsche Philosophie*.

c) Vid. *Geist der Speculativen Philosophie* v. DIET. TIEDEMANN. Th. VI, p. 156. Cfr. MELLIN Lib. cit. P. III. p. 796.

d) Vid. TENNEMANN Lib. cit. P. II. p. 381. Marb. 1791-97.

conscientia, h. e. cogitari, nequeat, vel quod per determinationes sibi mutuo repugnantes nullum omnino repræsentari possit objectum: alii contra pertinaces si regesserint, gratis assumi & temere, donec, quo nitatur fundamento principium, perspicue fuerit declaratum; qua ratione lis componenda, a disceptatore quid afferendum, nisi quod, pensitando, examinando vel explicando ipsum hocce principium nexumque notionum, quæ in ipso conjunguntur, absolutum & universalem, invicta ejus, in oculos incurrens, sanæ cuivis menti semet obtrudat veritas? Hæcce vero eadem ad examen vel explicationem — vel quocumque demum nomine intellectus insignire malueris actum, ad modum, quo fieri debeat, pro consilio, vel libitu, a temet ipso definiendam — provocatio, quid aliud arguit, quam in alta mente repositum tibi latere superius quoddam, unde vivit veritatemque mutuatur ipsum Principium Contradictionis, apodicticam & indemonstrabilem? Quod idem ex attentiori conceptum, quos in se continet principium, consideratione & scrutinio fit apertum.

Compar est ceterarum etiam, e quibus aliquam fundamenti instar, systematibus suis substruere, & absolute ultimi titulo principii ornare solet diversissimarum in publico Philosophico sectarum unaquæque,

que, enunciationum ratio (e). In eo enim conspi-
rant amice, opposita ceteroquin, quæ in horum
decretorum aliquo adquiescunt ingenia, quod ubi ad
arma contra aliter sentientes accurrerint, eandem
universa urgeant semitam, responsisque suis & re-
futationibus ultimum cognoscendi principium clam
intiment verum. Ejusmodi nempe eorum ex di-
ctatione, est fundamentalium, e quibus manare de-
beant ceteræ, assertionum ratio, ut ubi animo re-
præsentatæ fuerint, absolute certorum ilico naturam
prodant decretorum. Quod vero si ad ultimum
cognitionis principium constituendum suffecerit, in
nihilò verti videtur disquisitio omnis de principio
cognoscendi unico & ultimo, atque miserabiliter
emori spes, ut ad scientiæ dignitatem systematicæ
evehatur Philosophia, saltim fore olim, si jam non
factum sit: quippe quum multa certe nobis sint
principia indemonstrabilia, paris pretii, ponderis
ejusdem, de quibus itaque nullum alteri prævalere,
aut pro ultimo habendum esse principio, jure o-
mnino

*) Eisdem deducere & vel enumerare hoc loto superseden-
tes, Lectores ad librum delegamus: *Vergleichende Geschich-
te der Systeme der Philosophie* - v. J. M. DEGERANDO
uebesf. mit. Anm. v. W. G. TENNEMANN Vol. II. p. 278
- 470 Cfr. Lib. JAC SIGM. BECK *Einzig möglicher Stand-
punkt aus welchem die Critische Philosophie beurtheilt wer-
den muß*, p. 136. Riga 1796.

minino statui posse videtur. Ejusmodi e. gr. axiomata esse geometrica manifesto deprehenduntur in universum omnia. Quum nempe statuit Mathematicus: spatium in tres extensum esse dimensiones, duas lineas rectas spatium non comprehendere &c., nihil certe a nobis requirit, nisi ut spatii nobismet ipsis formemus repræsentationem primitivam, ex qua sola indemonstrabilem elucescere veritatem asserti, unice securus decernit. Quo autem, quæso, jure Principio Contradictionis palmam præ his tribuas?

An vero forsan alio dignoscatur criterio quodam veritas cognitionis Philosophicæ, paucis, age, jam dispiciamus. Quid itaque est Philosophari? Circa definitionem hic jam non litigamus. Si enim ponatur vel in actu intelligentiæ qui aut vera a falsis, distinguere conatur, aut absolutum a fortuito vel notitias e suis derivare principiis (f): attamen remanent quæstiones soluendæ, quid originem vero illi & absoluto tribuat atque fundamentum: principiis ipsis quid pro firmamento sit, quid ratam habere distinctionem ipsam, vel derivationem tibi imperet?

f) Vid. C. L. REINHOLDS *Anleitung zur Kennt. und Beurtheil. der Philosophie in &c.* Wien 1805 p. 11. *Die Philosophie und der Philosoph aus d. wahr. Gesichtsp. v. JOH. CHR. FR. DIETZ* Leipz. 1802 p. 6 sqq. BECK *Lit. cit.* p. 131 sqq. & MELLIN *Lib. cit.* sub art. PHILOSOPHIE.

peret? Repono: nihil aliud ac repræsentatio eadem originaria, una & sola, examinis ulterioris nullius capax. Philosophiam scilicet sibi metipſi unusquisque instillabit, quippe quæ objectum memoriæ neutiquam sit habenda. Vir igitur, qui systema aliquod ita habeat in promptu, ut formulas loquendi ejus terminosque omnes calleat, telam ratiociniorum araneosam atque demonstrationum, quibus nitatur, mirum quantum perdoctus, nihilque præterea, eruditi quidem titulum meretur, Philosophi autem laudibus non magis est ornandus, quam qui propositiones Geometriæ, calculique inferioris & sublimioris plurimastenaci conservet memoria, unde oriantur, qua nitantur basi inconcussa, quorsum universæ tendant, incurius, mathematici. Enimvero poscit Philosophia, si alia umquam scientia ulla, actum mentis liberum & spontaneum, eoque efficitur: vincula auctoritatum spernens omnia, originario ut repræsentetur, postulat. Quæ cui defunt, deficit pariter ingenium philosophicum, quod nequicquam & frustra in seruili mysticarum, quas aliunde didicerimus, derivationum imitatione quæritur, sed in earundem vel suamet vi inventionem, vel ab alio inventarum apperceptionem & animadversionem ingenua, ponendum est. Ubi nempe systema aliquod philosophicum amplexi fuerimus, vel dijudicandum nobis sumserimus, omnino requiritur, ut cogitandi rationem viri totam quantam rimemur, atque in seriem ratiociniorum ita penetremus

intime, ut ipsum, e quo profectus fuerit, punctum, vel principia, quibus reliqua nitantur, ad originariæ repræsentationis nostræ trutinam referre connitamur; si non umbram pro Junone captare, hypothesiumque & opinionum vanarum ineptis fallacibusque mentem impedire velimus præstigiis. Sic, ut exemplo utamur, qui e Philosophia Transcendentali didicerit, e categoriis manare omnem experientiae possibilitatem, hancque solam esse conditionem, sub qua ad objecta applicari jure possint categoriæ; in hoc vero semisomnus & iners subsistens, categorias hasce pro meris objectorum prædicatis habuerit, ipsas in repræsentatione originaria universas contineri, oblitus, vix a semet ipso, ab aliis ne vix quidem intelligi poterit unquam.

Ex his jam allatis quum appareat forsan, per omnem omnino, quaquaversum semet extendat, cognitionis humanæ campum, vel usum intelligentiæ pro fundamento esse, to repræsentare originarium, unico & ultimo, in quo omnium quasunque mente formare possimus, notionum nititur sensus & significatio, ad rem nobis videtur convenientissimum, ipsum huncce repræsentandi actum primitivum, in Philosophia ultimum constituere principium. Caveat vero Lector putet, nobis heic negotii aliquid esse cum analyfi conceptuum quadam. Hoc loco definiendum nobis

nobis prorsus non sumimus vel exponendum: quid sit *objectum*, quid *originarium*, *repræsentatio* quid sit & significet, quippe quum hæc omnia repræsentationes sint derivativæ, notiones, vel conceptus, sensu, si repræsentatio, de qua nos differimus non præcesserit, penitus vacui. Criterio repræsentationem originariam nulli subicere possumus, quia omnibus criterio est repræsentationibus aliis, pariter atque Mathematicus non triangulis, circulis, vel cubis derivat spatii intuitionem, quum sine hac constructio figuræ nulla sit. Exemplum sequimur Geometræ, qui ubi ad scientiam suam pertractandam progressus fuerit, de objecto suo, spatio, nihil prædicat; sed omni prætermisâ disquisitione, a priori ne sit, an a posteriori, conceptusne an repræsentatio immediata, utrum pro ordine rerum coëxistentium habendum sit spatium, an pro forma rerum externarum, a discipulo postulat tantum, ut sponte & Marte suo spatium sibi repræsentet. Similiter & nos, quid sit repræsentatio originaria explicare & per notas quasdam logicas determinare non conamur, quippe quum ejusmodi explicatio ipsum ponat explicandum. Postulamus tantum ut a meris conceptibus paullisper absistat penitus Lector, & ad ipsum illud, quod omni unitati conscientiæ analyticæ in notionibus pro fundamento est & principio, unitatem conscientiæ objective syntheticam atque mentis originarie representandi functionem unice attendat.

Bq. Atque

Atque adeo principium cognoscendi ultimum in postulato ponendum esse censemus? Certissime. Aliam nullam ei concedere possumus formam ac quam admittat practicum quod synthefin continet, per quam in genere objectum nobis datur & conceptus generatur, decretum, analyseos neque capax ullius neque demonstrationis indigum, quoniam nempe conjunctio, ad objectum producendum requisita & postulata, non diversa est ab illa, quæ in ipsa repræsentatione objecti formanda jam occurrit, synthefi. Nihil enuntiat postulatum nostrum; attamen omnibus quæ fieri umquam possint, enuntiationibus fundamento est primo. Versatur in *αὐτῷ*, ut primitivum facultatis cognoscendi actum, de quo loquimur, notionum omnium matrem fecundam, sibi met ipsi repræsentet quisque, eundemque repræsentationum derivatarum omnium & forsan etiam nostrum, agnoscat interpretem.

Quid vero de notionibus, quas titulo *a priori* denotare solet Philosophia Critica statuendum? Numne crimini, magno Criticismi auctori a nonnullis intentato (g), ejusque assecclas quosdam tangenti (h), notiones hasce, quas inter categoriæ, nil esse

g) Lib. DIETZ cit. p. 140 sqq.

h) Vid. BECK Lib. cit. p. 126, 176 sqq.

esse nisi formas fixas, otiosas, mortuas, calculum
 adjiciemus, statuantes neque objectivam unitatem
 in conceptibus a determinatione, per quam nobis
 eandem repræsentamus, neque ergo categorias a re
 facti quadam nullo pendere modo? Quod si as-
 sumserimus vacua erit & inanis notionum in
 priori & a posteriori distinctio: immo, quo demum
 eoque modo rem explicare conatus fueris, evitare
 frustra studebis, categorias pro innatis habere notio-
 nibus, qui quidem ipsas considerandi modus tenebris,
 unde exitus nullus pateat, nosmet obvolutos, in
 qualitate quadam occulta refugium quærere unicum
 coget. Ast e dubiis hisce & difficultatibus nosmet
 extricat KANT, expresse docens: Facultatem co-
 gnoscendi formas rerum in spatio & tempore æque
 ac unitatem multiplicis syntheticam in conceptibus
 sponte ex semet ipsa producere (i). Quod vero Cai-
 tegoriæ conceptuum Intellectus nomine appellantur
 purorum vel a priori, ejus nulla alia est ratio,
 quam quod fundamentum unitatis illarum analyticæ
 ipsa repræsentatione originaria, quæ usum Intelli-
 gentiæ omnem constituit, efficiatur; quæ vicissim
 empiricarum unitas notionum firmamento nititur
 originario syntheticæ, per repræsentationem categoriæ
 B 2 origi-

i.) Ueber eine Entdeckung Königsb. 1790 p. 68 sq.

originariam ortæ (k). Re facti ergo nititur omnis Philosophia, & actione, quæ nulla est alia, quam ipsissima illa ex qua sensum & significationem omnes quidem conceptus accipiunt, repræsentatio originaria, quæ in ipsis categoriis consistit. Sic e. gr. spatium repræsentatio est originaria, vel, ut loquitur Critica Rationis puræ, intuitio: scilicet synthetis homogenei originaria, quæ ipsam spatium producit. Cogitamus spatium ut multiplex nexu conjunctum. Sed ubi positus est hicce nexus? In nullo certe objecto extra nos. Nosmet ipsi originarie conjungimus & componimus, h. e. spatium producimus. Pariter etiam Categoria Realitatis non in conceptu ponenda est; sed probe tenendum, repræsentandi modum eundem esse originarium, scil. sensationum synthetis. Ab hacce synthesi primitiva diversus est alius originarius pariter, atque cum ipsa illa (synthesi) intimo, (in repræsentatione originaria) conjunctus vinculo, actus, *Schematismi Categoriarum Transcendentalis* nomine in voluminibus Philosophiæ Criticæ! appellatus, circa quem similiter cavendum, ut ne pro mero conceptu habeatur, quoniam in primitiva situs est temporis determinandi actione, qua fit, ut *objectum in genere agnoscamus* (l).

Contra

k) V. BECK I. c. p. 178 sq.

l) Facultas synthetice originariæ *Intelligentiæ*, Schematismi autem *Facultatis judicandi*, *Transcendentalis* ambæ nomina

Contra hæc pugnare primo intuitu videtur Criticismi de intellectu nostro non *intuitivo* sed *discursivo* doctrina, quæ vero pugna evanescet, speramus, ubi supra conceptus ad repræsentationem, quam urget postulatum nostrum, originariam, mente semet ipsum eo evexerit Lector. Scilicet nil aliud statuit, nisi magnopere fallamur, decretum, quam ita constitutam esse intelligentiam nostram, ut objectum quodvis per notiones modo, adeoque in *analytica* (m) tantum, neque unquam *originario synthetica* (n) sibi repræsentare queat conscientiæ unitate. Ubi nempe objectum quoddam nobis repræsentamus, conceptus rei adsit necesse est, atque punctum respectus determinationibus nonnullis figamus eoque modo objectum cum notis jungamus quibusdam. Ab hac verò per notiones repræsentatione diversa est

in scriptis KANTII gerunt, in Logica generali quoad significationem determinata. Quæ vero scientia, cum notiones ut res facti considerat ad notarum modo conjunctionem, i. e. derivativam, non vero ad originariam & geneticam conceptuum synthetis, unde tamen pendet derivativa, attendit. Pari modo functio facultatis judicandi, *subsumtio*, vel agnitio derivativa, illi, quam supra nominavimus originariæ, subordinata est. V. BECK l. c. p. 142 sq.

m) V. BECK Lib. cit. p. 183 sq.

n) V. Lib. cit. p. 144 sqq. Cfr. p. 452 sqq.

est omnino originaria, sicut conceptus e. gr. trianguli rectilinei plane aliud est ac, qui notioni pro fundamento est, illud per synthefin originarie producendi actus. Præprimis namque notandum est, nosmet per repræsentationem originariam significare prorsus non velle objecti cujusdam repræsentationem, quippe quum in nulla proprie versatur re objecta: nam quæ ex illa oritur unitas originario-synthetica omnem conceptus significationem constituens in analyticam transeat necesse esset prius, quam objecti, per notas repræsentandi, oriatur repræsentatio.

Insimul vero diffitendum non est, hancce eandem intellectus nostri constitutionem & naturam quæ res objectas omnes per notiones sibi repræsentare tenetur, nebulas ipsi primo conceptuum principio offundere subtiles, quas nil nisi facultatis cognoscendi analysis scrupulose instituta dispellere valet. Haud aliunde petenda est ratio, cur nos in ostendenda repræsentatione originaria, notionum usi fuerimus atque utamur subsidio, a nobis non evitando; quod si quem fefellerit, ut opinetur, nobis hic loci rei aliquid esse cum propositione quadam logica, pro principio conclusionis cujusdam, vel norma derivatarum repræsentationum quodammodo conjungendarum, a nobis allata, in abscondito prorsus ipsi latet verus postulati nostri sensus. Qua-prop-

propter idem idem quæsumus, a conceptibus omnino abstrahat Lector, fingatque sibi per *παλιγγενεσίαν* quandam animum in ipso primitivo facultatis cognoscendi actu unice occupari.

Quorsum tendamus, quo facilius appareat, ad enuntiatum scientiæ evidentissimæ, Geometriæ, quoddam cogitata nostra, age componamus, atque axioma, exempli instar, repræsentationem originariam non probaturi quidem, sed qua illam ratione animo percipiendam velimus, quadantenus illustraturi, utamur. Statuunt itaque Mathematici, ab uno puncto ad alterum *unam tantummodo* duci posse lineam rectam, ex quo consequitur, duas lineas rectas spatium non comprehendere. Quæri jam posuit, quo nitatur fundamento assertionum harumce indemonstrabilium certitudo apodictica? Respondet Geometra unusquisque, adstipulatur Philosophus, ex analysi conceptus lineæ rectæ & punctorum duorum elici eandem numquam posse, namque notio puncti, tamquam limitis lineæ, omnino non determinat, utrum puncta duo limites sint unius tantum lineæ, an vero plurium: atque e conceptu lineæ rectæ nil aliud hauritur, quam eatenus esse partes ejus homogeneas, ut versus eandem plagam, vel directionem semet extendant omnes, e quo autem non cernitur, plagam hancce huic soli, nec forsan aliis etiam lineis rectis competere; quippe quum adeo lata sit notio directionis,

nis, ut rectæ omnes, quibus quidem puncta nulla sunt communia, sed quæ parallelæ tantum sunt, lineæ, ejusdem esse directionis dicantur. Hæcce vero Geometram nihil movent ratiocinia, quin potius in sua procedendi methodo geometrica certitudinem invenit. Quæ vero methodus nulla est alia, quam ipsa eadem, quam loquimur, repræsentatio originaria, spatii nempe synthesis. Hujus opè lineam producit punctis non nisi duobus terminatam, partibusque suis paucioribus vel pluribus (si ad unitatem scilicet determinatam referantur), at omnibus tamen ad unam, a nulla alia occupatam linea, plagam necessario directam. Eadem repræsentatio originaria decernit, duas lineas rectas, si non coinciderint, angulum formare rectilineum, ex quo rursus repræsentationem deducit, rem objectam hancce, figuram, vel spatium terminis inclusum, esse nequire. Quando autem crura anguli vel a semet invicem migrando, vel propius propiusque ad se invicem admovendo, angulum per innumeros vel auget Geometra vel diminuit gradus, donec evanescat, ipsam primitivam exercet repræsentandi facultatem, totamque producit objectorum sphæram, ex qua originaria, plenum complectente ambitum, repræsentatione, derivativam deducit, notionem communem, angulos in universum omnes hosce spatia non esse, limitibus undequaque finita. In genere observatu est dignum, quod unaquæque geometricarum repræsentatio derivativa ad origi-

originariam ultimo referatur. Idque discriminis axioma intercedit geometricum & theorema, quod in repræsentatione originaria, vel intuitione fundata immediate sit, quæ axiomate continetur, rei objectæ repræsentatio, quæ, vicissim, in Theoremate enuntiata, ex una vel pluribus pendet derivativis repræsentationibus, principio immediate nixis originaria, quam indigitavimus, repræsentatione. Cujus veritatem asserti facile perspicit, quicumque theorema aliquod geometricum ejusque demonstrandi modum sibi sumserit examinandum, animadvertens simul, decretis quibusdam philosophicis, (v. gr. non notionem, sed intuitum non ab experientia haustum, sed purum & a priori esse spatium) pro firmamento non egere geometriam.

Repræsentationes, quæ ab originaria deducuntur, derivativæ sunt. Hæ, quatenus sphaeram objectorum complectuntur, tamquam principia novarum derivationum adhiberi possunt. Est vero hæcce derivativa vel discursiva subordinata originariæ repræsentationi, ad quam necessario referenda est derivativa quævis repræsentatio, de qua dici jure possit, quod objectum habeat.

In eo Transcendentalis cardo vertitur Philosophiæ, ut monstret rerum, quales in se sunt, nosmet nullam habere cognitionem, sed tantum quales nobis
C
appa-

apparent: phænomena ergo sola esse cognitionis nostræ objecta, quæ cum noumenis non sunt confundenda. Cavendum itaque nobis esse docet, ut ne multiplex & varium ejusque nexum extra facultatem cognoscendi quæramus, quo rem considerando modo pares futuri sumus ludionibus metaphysico-logicis, qui lusu cum meris notionibus inepto campum sine limite ullo aperientes, quæstionum atque responsionum sensu carentium voragini semet immergunt immensæ: speciem venditantium philosophicam, revera autem interitum genuinæ omnis minitantium Philosophiæ. Eandem habet significationem postulatam nostrum, nisi magnopere fallamur, sensum constituens conceptuum, atque ut a nobis intelligi queant omnes efficiens. Nihil quidem exinde manat aliud, quam nexum omnem in actione mentis originaria esse fundatum, a quo est consequens, errare nosmet, ubicumque hancce in rebus ipsis ponamus synthefin: quæ opinio atque rerum *ὅντως ὅντων* temerarie ostentata cognitio maxime in causa fuit errationum, quibus vexatam vidimus Philosophiam Theoreticam, multiplicium. Si nempe statuamus, spatium e. gr. aliquid esse, e synthefi originaria nullo pendens modo, nescimus, mehercule, quid demum nostram spatii repræsentationem cum ipso objecto, vel potius spectro, conjungat, quippe quum omnia, quibus niti queat cognitio, ejusmodi rem considerandi modo, penitus summoveantur fundamenta.

Circa

Circa Realitatis Categoriam similiter erroris nebulas
 inscii nobismet ipsis offundimus, e quibus frustra
 quæritur exitus, ubicumque hanc pro mero habe-
 amus objecti conceptu categoriam, neque attenderi-
 mus, eandem reliquasque categorias nil esse nisi
 modos repræsentandi originarios. Omnes vero hæ
 mox dissipantur tenebræ, ubi categorias tamquam
 primitivam mentis actionem, & cacumen usus in-
 telligentiae summum nobis repræsentaverimus, &
 probe fuerimus memores, quod omnis, quæ sensu
 & significatione non careat, repræsentatio ad pri-
 mitivam ultimo referenda sit: quæ ergo repræsen-
 tatio originaria cum omnem absolute constituat co-
 gnitionem, pro ejusdem non potest non haberi
 principio ultimo.

In eo præcipuus vertitur opusculi hujus finis,
 ut tuam, Lector, ad ipsum repræsentandi actum
 originarium flectat attentionem. Restaret ulterior
 ejusdem in Categoriis instituenda analysis, quam
 hoc loco e longinquo significasse tantum, & vel ad
 aliam rejicere scriptionem, vel peritiori deferre,
 variæ nos jam non tam svadent, quam cogunt
 rationes. Hæc interim excipias, censor, si non le-
 nis,

nis, tamen æquus, nævorum, quos genuit non modo abstrusi difficultas argumenti atque ad notiones & ratiociniorum nexus hodiernos bene exprimendos, latinæ insufficientia linguæ, sed, quæ primo forsan nominanda fuisset loco, jurenium etiam imbecillitas virium nostrarum.

